

Het gaat slecht met natuur in Nederland. Inmiddels weten we een halve eeuw van het mestprobleem. In de jaren '80 zag ik als kind het 20-uurjournaal gevuld met milieuschandalen. Toen begin jaren '90 het NMP en het NBP kwamen, gaven die een sterk elan aan om de problemen aan te pakken. Ik heb lang het vertrouwen gehad dat dit ook gebeurde. Het was een beleid dat eerst ook veel successen liet zien. Maar het laaghangend fruit is al lang geleden geplukt. We moeten nu teren op die successen en volhouden. Als christen gaat het mij aan het hart hoe ons land kwijnt en zucht onder de vervuiling en de natuur de laatste onbruikbare restjes heeft toebedeeld gekregen, die nu vervolgens weer afgesnoept worden voor nog meer hebzucht.

We moeten terug naar het elan van de jaren '90. Robuuste natuur is een allereerste vereiste. De hiërarchie van Londo houdt in dat eerst je geomorfologie, bodem en waterhuishouding goed moeten zijn. Dat is de basis van het ecosysteem. Als dat goed is, dan kan je natuur tegen een stootje. De continue stikstofdeken tast de bodem en waterhuishouding aan. De effectmaatregelen zijn vaak erger dan de kwaal. Met plaggen bijvoorbeeld wordt niet alleen stikstof verwijderd, maar de vegetatie begint er ook weer op 0. Zo wordt jarenlange geschiedenis vernietigd vanwege een probleem dat buiten het Natuurnetwerk veroorzaakt wordt. Het principe van het beleid zou moeten zijn dat vervuiling aangepakt wordt bij de bron en dat de vervuiler betaalt. Een fatsoenlijke prijs voor vlees en dierlijke producten zorgt ervoor dat de veehouderij veel minder intensief kan (want met minder dieren om een inkomen te kunnen verwerven) en de vervuiling vanuit de bron sterk wordt teruggedrongen.

De streefwaarde en het maatregelenpakket zoals aangekondigd in het wetsvoorstel zijn niet afdoende om natuur te beschermen. De voorgestelde streefwaarde biedt slechts de helft van de reductie die nodig is. In de helft van de natuurgebieden blijft de stikstofuitstoot tot 2030 te hoog. Daarnaast is de wet juridisch niet houdbaar omdat dezelfde logica gevolgd wordt als van het gesneuvelde PAS. Ook mist een integrale visie als basis voor deze wet: de aanpak van de stikstofproblematiek moet in samenhang met klimaatdoelstellingen, aanpak luchtverontreiniging (gezondheid) e.d. Dan is er winst te halen en ook qua stikstof veel meer te bereiken.

Voor de soorten en habitats buiten de natuurgebieden zal dit ook gelden. Dit is van belang omdat de helft van de soorten en habitats voor hun voortbestaan afhankelijk zijn van gebieden die niet als Natura 2000-gebied zijn aangewezen. De kwaliteit van het landelijk gebied is belabberd slecht. In de race to the bottom worden nog steeds houtwalrestanten weggebuldoerd en sloten gedempt. De recreant ontvlucht dit groene industrielandchap en overloopt de natuurgebieden. Buiten Natura 2000 is inderdaad nog natuur over. Soms een bloemrijke berm, soms een groot natuurgebied dat wel Natuurnetwerk is, maar geen Natura 2000. Ook zonder erkenning van Natura 2000 zijn hier waardevolle plekken bij en al deze natuur buiten Natura 2000 draagt zowel bij aan de kwaliteit van de leefomgeving als aan versterking en verbinding van het Natura 2000-netwerk.

Het wetsvoorstel moet daarom worden aangepast: er is een reductie nodig van de stikstofuitstoot van tenminste 50% in 2030 en deze moet wettelijk worden geborgd. Daarnaast moet het anti-verdrogingsbeleid (waardoor de gevoeligheid voor stikstof vermindert) ook gelden voor de rest van het Natuurnetwerk en moet het landschap als geheel meer bepalend worden voor het gebruik dat daarop mogelijk is. Teelten die het landschap op grote schaal aantasten door verdroging, vermesting en verontreiniging moeten worden afgebouwd (zonering). Subsidies op veehouderij moeten worden afgeschaft.